

сплетіння ментальних рис, своя міжкультурна комунікація, а отже і своя економічна активність. Все це і є етнонаціональними особливостями виробничої і господарської діяльності населення даного регіону. Але, крім цього, для співіснування у даному регіоні, для вирішення нагальних проблем, уникнення конфліктних ситуацій тощо, чи, просто, щоб більш вільно і впевнено себе почувати, створюються відповідні соціокультурні угруповання, які мають свої особливості та тенденції розвитку.

Список використаної літератури

1. Афанасьєва Л. В. Національна ідентичність та менталітет етнічних спільнот у співіснуванні / Л. В. Афанасьєва, І. Г. Денисов, А. В. Орлов // Етнонаціональне буття народів Запорізького Приазов'я в геокультурному контексті : моногр. / за заг. ред. І. П. Аносова, Л. В. Афанасьєвої, М. В. Крилова, М. В. Пригаро. – Запоріжжя ; Мелітополь : Обласна державна адміністрація; МДПУ. – Сімферополь, 2005. – С. 69–95.

2. Павленко В. Н. Факторы этнопсихологии: уч. пособ. / В. Н. Павленко, С. А. Таглин. – Харків : ХГУ, 1993. – 160 с.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2015

B. V. Sliushchinskiy

THE EFFECT MADE BY ETHNIC STRUCTURE OF UKRAINIAN PRYAZOV'YE ON ECONOMIC AND PROFESSIONAL STRUCTURE OF THE REGION

The dependence of economic and professional structure of the region on the ethnic structure is under analysis in the present article. Considering the multinational composition of the population of Ukrainian Pryazov'ye, the author reveals the specifics of each ethnic group, the existence or absence of the conflict between ethnic groups, characteristics that influence the choice of future profession, the place of employment and effectiveness of cooperation with other ethnic groups who are involved in the joint work. The author concludes that a specific combination of mental traits of all ethnic groups is being created in the region. It resulted in the creation of «pryazovskiy» type of social ethos that defines industrial and economic structure of the region.

Key words: ethnicity, ethnic inequality, ethnic structure, the specific combination of mental traits, «pryazovskiy» type of social ethos.

УДК 364

О. А. Ташкінова

ЕФЕКТИВНІСТЬ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ З ПЕРВИННОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ БЕЗРОБІТНИМ МОЛОДИМ ФАХІВЦЯМ: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ АНАЛІЗУ

Стаття присвячена аналізу ефективності надання соціальних послуг з первинного працевлаштування випускникам вищих та професійно-технічних навчальних закладів (безробітним молодим фахівцям) центрами зайнятості, об'єктивних та суб'єктивних факторів, що впливають на процес їхнього працевлаштування, розробці технологій зниження соціальних ризиків у сфері зайнятості на прикладі діяльності центрів зайнятості.

Ключові слова: соціальні послуги, ефективність, соціальна ефективність, первинне працевлаштування.

В умовах незбалансованого ринку праці, не відпрацьованих механізмів працевлаштування випускники вищих та професійно-технічних навчальних закладів (молоді фахівці), які шукають перше робоче місце, є однією з вразливих груп у сфері зайнятості. Їхня низька конкурентоспроможність обумовлена як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками. По-перше, це неузгодженість обсягів та напрямків підготовки кадрів вищими та професійно-технічними навчальними закладами з потребами роботодавців, що веде до дисбалансу попиту та пропозиції фахівців на ринку праці; по-друге, не відпрацьованість механізмів одержання першого робочого місця, руйнування соціального замовлення на підготовку випускників навчальних закладів за певною спеціальністю, втрата останніми статусу молодого фахівця, що передбачало певні пільги для адаптації представників цієї категорії на ринку праці; по-третє, зростання вимог роботодавців до претендентів на робочі місця, а саме: вимоги щодо високого рівня професійної майстерності, наявності досвіду, стажу роботи за фахом тощо, чого не мають випускники навчальних закладів.

Така ситуація призвела до того, що майже половина чисельності незайнятого населення в Україні – молодь (42,1%). Найбільший рівень безробіття серед економічно активного населення спостерігається у віковій групі 15-24 роки (19,4%). Більшість представників цієї групи – це випускники вищих та професійно-технічних навчальних закладів, які шукають перше робоче місце (17,4%) [1]. Це актуалізує необхідність підтримки та соціальної адаптації до ринкових умов молоді, передусім, безробітних молодих фахівців, за допомогою надання їм якісних та ефективних соціальних послуг з первинного працевлаштування центрами зайнятості.

У сучасній науковій літературі приділяється достатня увага вивченню окремих аспектів даної проблеми. Різні аспекти проблеми національного та регіонального ринків праці, а також ефективності діяльності центрів зайнятості та надання соціальних послуг з працевлаштування молоді розглянуті у роботах О. Абашиної, Д. Айстраханової, О. Баришнікової, Т. Вонберг, О. Данченко, М. Жиліної, А. Казановського, О. Калиніної, Ю. Маршавіна, В. Петюх, В. Пилипенко, С. Смірної, Л. Щетіної та ін.

Проблеми соціальної вразливості випускників навчальних закладів на ринку праці та їх первинного працевлаштування розглянуті в роботах В. Васильченко, О. Грішанова, Д. Дмитрук, Г. Коваля, О. Лободинської, І. Магазинщикова, В. Онікієнко, В. Покришук, І. Старченко, Л. Хижняк, О. Шарова, Ю. Щотова, О. Яременко.

Специфіка системи соціальних послуг, зокрема, у сфері зайнятості та на ринку праці, в межах якої здійснюється соціальне обслуговування громадян, проаналізована у роботах С. Вакуленко, І. Євдокимової, І. Косулі, С. Медянцевої, В. Ніколаєвського, Т. Семигіної та ін.

У той же час за наявності значної кількості досліджень майже відсутні роботи, присвячені спеціальному аналізу ефективності надання соціальних послуг з первинного працевлаштування безробітним молодим фахівцям.

Мета статті – теоретико-методичний аналіз ефективності надання соціальних послуг з первинного працевлаштування безробітним молодим фахівцям в умовах центрів зайнятості.

Під соціальними послугами ми розуміємо послуги що надаються у соціальній сфері та спрямовані на задоволення соціальних потреб або усього населення (**загальні**

соціальні послуги), або окремих груп населення, які мають певні труднощі у соціальному функціонуванні та потребують допомоги з боку держави та суспільства (**спеціальні соціальні послуги**). До загальних соціальних послуг можна віднести: послуги охорони здоров'я; освіти, науки та наукового обслуговування; санаторно-курортні та оздоровчі послуги; послуги культури, фізичної культури і спорту та деякі інші. До спеціальних соціальних послуг слід віднести послуги, пов'язані з соціальним захистом уразливих груп населення, у тому числі у сфері зайнятості та на ринку праці. Необхідність такого підходу до соціальних послуг викликана тим, що люди, які займають різні статусні позиції у соціальній ієрархії, можуть потрапити в складні соціально-економічні умови або соціально-психологічну ситуації, які породжують ситуацією соціального ризику та актуалізує потребу у соціальній допомозі з боку держави та суспільства.

Надання соціальних послуг необхідно розглядати як єдиний процес виробництва послуги; створення найбільш сприятливих умов для того, щоб клієнт міг користуватися нею; доведення послуги до споживача; персонального споживання послуги. Соціологічний підхід до аналізу соціальних послуг дозволяє сконцентрувати увагу на характері надання соціальних послуг як особливого виду соціальної взаємодії постачальників (соціальних працівників) і споживачів (клієнтів соціальних служб) послуг, спрямованої на зміну соціального положення та покращення соціально-економічного, соціального, психологічного самопочуття останніх [2].

Особливої уваги потребує такий вид спеціальних соціальних послуг, як **послуги з працевлаштування**, тобто послуги у сфері зайнятості та на ринку праці, пов'язані зі сприянням у підборі та отриманні підходящої роботи відповідно до здібностей, професійної підготовки, освіти, з урахуванням суспільних потреб та потреб регіонального ринку праці. Соціальні послуги з працевлаштування повинні бути спрямовані на профілактику, компенсацію та активізацію життєвого потенціалу особистості для подолання соціальних ризиків у сфері зайнятості та на ринку праці, що сприятиме дієвій соціальній адаптації особистості у сучасному перехідному суспільстві. Соціальні послуги з працевлаштування слід розглядати як компенсаторний механізм вертикальної соціальної мобільності населення, як комплекс взаємопов'язаних об'єктивних та суб'єктивних факторів, що впливають на усунення або зниження труднощів соціального функціонування людини та наявних обмежень, що дозволяє не тільки вирішити проблему, але й сформулювати уміння самостійно її вирішувати у подальшому житті.

Послуги з первинного працевлаштування надаються молодим громадянам після закінчення або припинення навчання в будь-якому навчальному закладі, завершення професійної підготовки і перепідготовки, а також після звільнення з дійсної строкової військової служби або альтернативної (невійськової) служби. Первинне працевлаштування працездатних молодих людей може здійснюватися самостійно, за допомогою друзів або родичів, за допомогою оголошень у спеціалізованих газетах та мережі Internet, та за допомогою спеціальних соціальних інститутів. У сучасній Україні діють установи, організації та служби різних форм власності та господарювання, у межах яких надаються послуги з працевлаштування. У той же час надання послуг з первинного працевлаштування є складним завданням, яке не завжди вирішується в межах приватних та громадських організацій. Тому виникає потреба у **спеціальних соціальних послугах з первинного працевлаштування безробітної молоді**, передусім тих категорій, які не здатні на рівні конкурувати на ринку праці, що надаються в межах спеціально створених соціальних установ – базових центрів зайнятості.

Згідно з тим, що у ЗУ «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» зазначено, що до молоді (молодих громадян України) відносяться громадяни України віком від 14 до 35 років [3], а Кодексом законів про працю України визначається мінімальний вік для прийому на роботу – 16 років (також припускається прийняття на роботу дітей у віці від 15 років за згодою одного з батьків) [4], враховуючи визначення поняття «безробітний» у ЗУ «Про зайнятість населення» [5, ст.2.], під **безробітною молоддю** ми розумітимемо працездатних громадян у віці від 15 (16) до 35 років, які через відсутність роботи не мають заробітку або інших передбачених законодавством доходів і зареєстровані в державній службі зайнятості як такі, що шукають роботу, готові та здатні приступити до підходящої роботи.

Зважаючи на те, що 17,4% безробітних в Україні не мають роботи з причини відсутності досвіду роботи, тобто не працевлаштовані після закінчення загальноосвітніх та вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації (2011 р.), зупинимося більш докладно на розгляді ефективності первинного працевлаштування в межах базових центрів зайнятості саме цієї групи молоді (безробітних молодих фахівців). Основні напрямки роботи базового центру зайнятості щодо сприяння зайнятості та працевлаштування безробітних молодих фахівців з урахуванням мінімізації впливу наслідків фінансово-економічної кризи та стану регіонального ринку праці:

- пошук підходящої роботи, контроль за створенням належних умов праці на новому робочому місці та допомога у трудовій адаптації;

- бронювання робочих місць для працевлаштування соціально-уразливих категорій, представники яких не в змозі на рівні конкурувати на ринку праці, у тому числі і випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів. Згідно з Законом України «Про зайнятість населення», місцеві державні адміністрації, виконавчі органи відповідних рад за поданням центрів зайнятості встановлюють квоту робочих місць для підприємств (об'єднань), установ і організацій незалежно від форм власності та організаційних форм з чисельністю працюючих понад 20 осіб для бронювання ними до 5% загальної кількості робочих місць, у тому числі з гнучкими формами зайнятості;

- створення нових робочих місць для випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів за рахунок надання роботодавцям дотацій або з державного бюджету, або з Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття;

- професійна підготовка та перепідготовка випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів, які шукають перше робоче місце, що сприяє корегуванню диспропорції на місцевому ринку праці. Отримання нової або суміжної спеціальності (у тому числі і робочої), нових навичок підвищує конкурентоспроможність та затребуваність на ринку праці випускників;

- організація оплачуваних громадських робіт, які мають суспільно корисну спрямованість, сприяють, з одного боку, формуванню у випускників позитивні мотивації до праці, з іншого – поліпшують їх матеріальне становище;

- надання рк. акт ких матеріальної допомоги по безробіттю для створення власного бізнесу.

Проблема полягає в тому, що зараз немає єдиного підходу до оцінки надання соціальних послуг в межах соціальних організацій, не визначені єдині критеріальні показники та методи їх оцінювання, хоча цьому питанню і приділяється достатня увага і з боку науковців, і з боку практиків соціальної роботи. Оцінка ефективності та якості соціальних послуг проводиться в основному за допомогою розвинутої системи

звітності, розрахунку кількісних показників та виявлення їх відповідності запланованим показникам (кількість послуг, наданих певній категорії населення за певний період часу). Але використання тільки системи звітів та кількісних показників є не достатнім у сучасних умовах, коли необхідно звертати увагу на потреби конкретних соціально-уразливих груп і надавати ті послуги і у тому обсязі, які їм потрібні.

Оцінка ефективності соціальних послуг з первинного працевлаштування безробітним молодим фахівцям у сфері зайнятості та на ринку праці, які надаються базовими центрами зайнятості повинна включати:

1. Оцінку діяльності центру зайнятості, яка враховує чіткість горизонтальних та вертикальних структур цієї установи, розподілу повноважень між працівниками тощо.

2. Оцінку кадрового складу центру зайнятості за відповідністю професійної підготовки працівників, досвіду, необхідних знань, навичок, умінь, професійних якостей тощо.

3. Оцінку надання соціальних послуг центром зайнятості як специфічного виду соціальної взаємодії та його спрямованості на «профілактику, компенсацію та активізацію» споживача.

4. Оцінку кінцевого результату тобто працевлаштування молоді на робоче місце у відповідності зі спеціальністю, потребами та інтересами, а також особовими схильностями молодого людини.

Дослідження ефективності слід проводити за комплексними критеріями та емпіричними показниками [6]. В дослідженні мають приймати участь клієнти, постачальники послуг та експерти (представники державних та недержавних соціальних служб, представники органів місцевого самоврядування, науковці). Це дозволить визначити **інтегральний індекс соціальної ефективності (ІСЕ)**, який включатиме: ефективність діяльності установ, організацій, соціальних служб, в рамках яких надаються соціальні послуги; ефективність процесу надання соціальних послуг; рівень компетентності і кваліфікаційний рівень постачальників соціальних послуг; спрямованість соціальних послуг на підвищення рівня соціальної активності клієнтів; позитивний імідж організації у місті. Інтегральний індекс соціальної ефективності (ІСЕ) надання соціальних послуг в межах певної соціальної організації слід розраховувати за наступною формулою:

$$\text{ІСЕ} = (\text{Ік} + \text{Іп} + \text{Іе}) / 3, \text{ де}$$

Ік – Сумарний Індекс ефективності з точки зору клієнтів;

Іп – Сумарний Індекс ефективності з точки зору постачальників послуг;

Іе – Сумарний Індекс ефективності з точки зору експертів.

ІСЕ розраховується за шкалою від +1 до -1. При цьому від -1 до -0,5 – низька ефективність, від -0,6 до 0,5 – середня ефективність, від 0,6 до 1 – висока ефективність. Отримані дані слід доповнити статистичними даними та даними підсумкової звітності. Саме такий комплексний аналіз діяльності організації дозволить визначити ефективність надання соціальних послуг.

З метою апробації запропонованої методики автором було проведено власне соціологічне дослідження щодо оцінки ефективності надання соціальних послуг безробітним молодим спеціалістам у центрі зайнятості міста Маріуполя, яке складалось з двох частин.

Перше дослідження на тему «Соціально-економічне самопочуття молоді міста Маріуполя» було проведено з метою вивчення проблем молоді міста в сфері зайнятості, за матеріалами якого були розроблені відповідні заходи щодо соціального захисту безробітних молодих фахівців як найбільш соціально – уразливій групі молоді на місцевому ринку праці (квітень-червень 2011 року; N = 592). Генеральна сукупність

складала 130 тисяч осіб у віці від 15 до 35 років (відповідно до даних Головного Управління статистики в Донецькій області станом на січень 2011 року). Вибіркова сукупність складала 592 особи (152 особи у віці 15-19 років, 176 осіб – 20-24 року, 156 осіб – 25-29 років, 108 осіб – 30-35 років). З них 48% чоловіків та 52% жінок. Вибірка квотна та відтворює структуру генеральної сукупності у вигляді квот (пропорцій) за ознаками віку та статі. В ході дослідження було використано формалізоване інтерв'ю як метод отримання соціологічної інформації.

Друге дослідження на тему «Ефективність надання соціальних послуг безробітним молодим спеціалістам у місті Маріуполі» було проведене з метою виявлення рівня задоволеності безробітних молодих фахівців діяльністю державної соціальної служби (Маріупольського міського центру зайнятості), яка надає їм соціальні послуги з працевлаштування (серпень-вересень 2011 року; N = 121), а також враховувалася самооцінка якості надання послуг цій категорії працівниками центрів зайнятості та оцінка їх спеціалістами інших соціальних служб та представниками державних та муніципальних органів влади з метою визначення інтегрального індексу соціальної ефективності (ІСЕ) надання послуг цій категорії в цілому.

У дослідженні взяли участь клієнти (споживачі послуг), постачальники послуг та експерти. У відповідності з метою даного дослідження були виділені дві групи споживачів соціальних послуг з працевлаштування. Перша група – випускники вищих навчальних закладів, які офіційно зареєстровані у державній службі зайнятості та шукають перше робоче місце. Друга група – випускники професійно-технічних навчальних закладів, які офіційно зареєстровані у державній службі зайнятості та шукають перше робоче місце. Генеральна сукупність – випускники вищих та професійно-технічних навчальних закладів, які є клієнтами Маріупольського міського центру зайнятості та 4 районів центрів зайнятості та шукають перше робоче місце (N = 451 особа). Вибіркова сукупність – 121 особа. Метод отримання соціологічної інформації – формалізоване інтерв'ю. З метою забезпечення репрезентативності, була сформована вибірка сукупність, яка віддзеркалювала генеральну сукупність за основними показниками. Критерієм відбору одиниць спостереження була реєстрація в центрі зайнятості та наявність статусу безробітного молодого фахівця. До першої підгрупи увійшло 69% респондентів, до другої – 31% від безробітних молодих фахівців.

Було також проведено напівформалізоване інтерв'ю з постачальниками послуг та експертне опитування представників Маріупольської міської ради, керівників та представників державних та недержавних соціальних організацій міста, діяльність яких пов'язана з працевлаштуванням молоді (N=26) з питань якості надання соціальних послуг з працевлаштування безробітним молодим фахівцям в умовах промислового міста.

Отримані результати соціологічного дослідження дозволяють зробити наступні висновки. Соціально-економічне положення молоді міста, у тому числі у сфері зайнятості та на ринку праці, є доволі не стабільним. Молодь не задоволена рівнем своєї соціальної захищеності, різними аспектами свого життя та потребує якісного соціального обслуговування. Більшість молодих людей працюють не за спеціальністю та в цілому не задоволені своєю роботою передусім тому, що є загроза в найближчий час її втратити. Значна частка молодих людей не навчається та не працює. При цьому кількість осіб, що не працюють та не навчаються найбільша у віковій категорії 15-24 роки. У цілому рівень задоволеності молоді різними аспектами свого життя складає 2,9 бали (мін. 1,0, макс. 5,0). При цьому потреби різні для різних вікових категорій: у віці 15-19 років – освіта, підходяща робота та упевненість у майбутньому, у віці 20-24 роки

– повноцінна відпустка, дозвілля та підходяща робота, у віці 25-29 років – упевненість у майбутньому та повноцінна відпустка, у віці 30-35 років – якісне соціальне обслуговування та можливість повноцінного дозвілля.

При наявних соціальних проблемах молоді та потребі у соціальних послугах, у тому числі і з працевлаштування, більшість молодих людей не звертається до соціальних служб. Основна причина – не довіра до державних соціальних організацій та низький рівень інформованості про можливість отримання допомоги. Крім того слід враховувати і низький рівень соціальної активності молоді міста.

У той же час 14% опитаної молоді або були клієнтами Маріупольського міського центру зайнятості, або звертались до працівників центру за допомогою, консультацією, інформацією. 9% молодих мешканців міста звертались до приватних кадрових агентств. Найчастіше до державної служби зайнятості звертались молоді особи у віці до 25 років, до недержавної служби зайнятості – молоді особи у віці 25-29 років.

Це можна пояснити наступним. Центр зайнятості реалізує соціальну функцію держави з забезпечення конституційного права громадян на працю, у тому числі і молоді, не здатної на рівних умовах конкурувати на ринку праці. Механізми працевлаштування випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів, які використовуються співробітниками Маріупольського міського центру зайнятості, є достатньо ефективними, що підтверджується статистичними даними та звітною інформацією. Центр добре справляється з цією функцією передусім завдяки взаємодії з місцевими органами самоврядування та підтримці партнерських відносин з рк. акт ких х ми підприємствами міста. Особливо приділяється увага збалансованості підготовки спеціалістів у навчальних закладах з потребами місцевого ринку праці та профорієнтаційній роботі з учнівською та студентською молоддю. Це повинно попередити появу молодих осіб, які не мають досвіду роботи і тому не можуть знайти роботу. Саме тому найбільш соціально-уразливі категорії молоді, передусім без досвіду роботи, звертаються до центру зайнятості.

Молодь у віці 25-35 років яка більше покладається на себе, ніж на державу та місцеву владу, та вже має певний досвід роботи, тому може на рівні конкурувати на ринку праці, звертається до приватних кадрових агентств. Тому що, приватні кадрові агентства, у більшості випадків, пропонують більш престижні та високооплачувані робочі місця, ніж центр зайнятості.

Є певна частка молодих осіб, які звертались за допомогою до центру зайнятості та не задоволені його діяльністю (4% опитаних). Передусім це молодь міста, яка або уже стикнулася, або стикнеться у найближчий час, з проблемою пошуку першого робочого місця. Як показало дослідження їх незадоволеність пояснюється орієнтацією на отримання високих доходів та престижного робочого місця, що не завжди можливо в умовах складної після кризової ситуації, а також відсутності досвіду роботи у молодих спеціалістів. Високі запити випускників вищих навчальних закладів по відношенню до майбутнього робочого місця не завжди за об'єктивних умов можуть задовольнятися співробітниками центру зайнятості. Відсутність реальної оцінки стану ринку праці, своїх можливостей та здібностей, орієнтованість на споживацьку позицію та легкого досягнення високих результатів негативно впливає на поведінку молоді у сфері зайнятості та на ринку праці.

У той же час, Сумарний Індекс ефективності надання соціальних послуг у центрі зайнятості з точки зору безробітних молодих спеціалістів склав 0,4 (0,55 для першої групи та 0,25 для другої групи). Сумарний Індекс ефективності надання соціальних послуг у центрі зайнятості з точки зору постачальників послуг склав 0,27. Сумарний Індекс ефективності надання соціальних послуг у центрі зайнятості з точки зору

експертів склав 0,35. Отже, ПСЕ надання соціальних послуг з первинного працевлаштування у центрі зайнятості склав **0,34 (від -1 до +1)**, тому рівень ефективності надання соціальних послуг в Маріупольському міському центрі зайнятості слід характеризувати як середній.

Маріупольський міський центр зайнятості має дуже добре технічне та інформаційне устаткування, кваліфікованих спеціалістів, налагоджену систему соціального обслуговування молоді, співробітники використовують інноваційні методи роботи з клієнтами, постійно підвищують рівень своєї кваліфікації, займаються науковою діяльністю тощо. Діяльність центру зайнятості, при наявних високих кількісних показниках та позитивному іміджу у місті, в цілому задовольняє потреби безробітних молодих спеціалістів. Важливим показником є високий рівень працевлаштування безробітних молодих спеціалістів, а також те, що молодь у віці до 25 років в своїй більшості є клієнтами не більше трьох місяців. Не зважаючи на загальний рівень задоволеності безробітних молодих спеціалістів діяльністю центру, є певна незадоволеність клієнтів процесом надання соціальних послуг з працевлаштування. Так, діяльність самого центру оцінюється доволі високо, але зовнішні умови його функціонування ставлять перед центром певні обмеження. Це недосконалість соціального законодавства, реформування соціальної політики, незбалансованість ринку праці, невідповідність випускників до виходу на ринок праці тощо.

Таким чином, національна система соціальних послуг уразливим групам населення знаходиться на етапі становлення та формування основних пріоритетних напрямків подальшого розвитку. Саме в умовах кризового стану економіки та нестабільного розвитку нашого суспільства виникає необхідність у якісній та ефективній соціальній підтримці економічно активного населення у вигляді соціальних послуг з працевлаштування, передусім безробітних молодих фахівців. Надання якісної та своєчасної допомоги у працевлаштуванні та ефективна соціальна взаємодія між постачальником та споживачем послуги, спрямована на формування соціальної активності молоді – це важлива умова для вертикальної мобільності та зниження соціальної вразливості молодих осіб. Особливого значення набуває підвищення ефективності соціальних послуг з працевлаштування безробітної молоді в умовах базових центрів зайнятості. Проведене соціологічне дослідження дозволить розробити напрямки підвищення ефективності цієї діяльності.

Список використаної літератури

1. Державна служба зайнятості України [Електронний ресурс] //Офіційний сайт Державної служби зайнятості України. – Режим доступу : <http://www.dcz.gov.ua/>
2. Лановенко О. А. Теоретический анализ социальных услуг в рамках социологии социальной работы / О. А. Лановенко // Методология, теория та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства. - 2009. – Вип. 15. – С. 263-268
3. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді: станом на 23.12.2010 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2998-12>
4. Кодекс законів про працю України: станом на 21.12.2010 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=322-08>
5. Про зайнятість населення : станом на 08.12.2009 р. [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Державної служби зайнятості. – Режим доступу : www.dcz.gov.ua/doccatalog/document?id=26456
6. Лановенко О.А. Социальная эффективность предоставления социальных услуг:

критериальные показатели ее оценки / О.А. Лановенко// Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи. - 2010. – Вип. 25. – С. 142-147.

Стаття надійшла до редакції 17.02.2015

Tashkinova O.A.

THE EFFECTIVENESS OF GIVING SOCIAL SERVICE OF THE FIRST JOB PLACEMENT TO YOUNG UNEMPLOYED EXPERTS: THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT OF ANALYSIS

The article covers the analysis of the effectiveness of giving social services of a primary job placement to the graduates of High school and vocational schools (unemployed young specialists) of the centers of employment, objective and subjective factors that influence onto the process of their employment, development on technologies of lowering social risks in the sphere of employment on the example of employment centers.

It's established that a national system of social services to vulnerable groups of population is in the period of formation of basic priority ways of further development. Namely in terms of economical crisis and unstable development of our society there is a necessity of qualitative and effective social support of economically active population in the form of social services of job placement, firstly unemployed young people.

Giving qualitative and well-timed aid in job placement and effective social interaction between the supplier and customer of the service is aimed on to the formation of social activity of young people which is a very important condition for vertical mobility and lowering of social vulnerability of young people. A special meaning has the growth of effectiveness social services in job placement of unemployed young people in terms of employment centers. A provided sociological research lets to work out ways of increasing the effectiveness of this activity.

Key words: *social services, efficiency, social efficiency, primary employment.*